Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
prezentate la 14 ianuarie 2021 [1]

Cauza C-913/19

CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
împotriva
Gefion Insurance A/S

[cerere de decizie preliminară formulată de Sąd Rejonowy w Białymstoku (Tribunalul Districtual din Białystok, Polonia)]

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie civilă – Competență judiciară în materie civilă și comercială – Competențe speciale – Asigurare de răspundere civilă – Cesiune de creanțe – Noțiunea de sucursală, agenție sau unitate”

1. În litigiul principal s-a pus problema competenței judiciare internaționale a unei instanțe poloneze de a soluționa diferendul dintre o societate căreia partea vătămată într-un accident rutier survenit în Polonia îi cedase drepturile sale și întreprinderea de asigurare, situată în Danemarca, care acoperă riscurile autorului accidentului.

2. În cererea sa de decizie preliminară, instanța poloneză solicită Curții să interpreteze normele de competență speciale în materie de asigurări prevăzute în capitolul II secțiunea a treia din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 [2] coroborat cu articolul 7 punctele 2 și 5 din același regulament. În temeiul acestora din urmă, instanțele de la locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă (punctul 2) și cele de la locul unde se află o sucursală, o agenție sau o altă unitate a unei societăți-mamă sunt competente să se pronunțe cu privire la acțiunile introduse împotriva acesteia din urmă pentru activități care le implică pe cele dintâi (punctul 5).

3. În hotărârea pe care o va pronunța (care se va adăuga celor pe care le-a pronunțat deja cu privire la domeniul asigurărilor) [3], Curtea are ocazia să abordeze, în plus, raportul dintre articolul 7 punctul 5 din regulament și Directiva 2009/138/CE [4].

1 Limba originală: spaniola.

2 Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1, denumit în continuare „regulamentul”).

3 A se vedea, printre cele mai recente, Hotărârea din 27 februarie 2020, BALTA (C-803/18, EU:C:2020:123), Hotărârea din 31 ianuarie 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50), și Hotărârea din 21 ianuarie 2016, SOVAG (C-521/14, EU:C:2016:41).

4 Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II) (JO 2009, L 335, p. 1, denumită în continuare „Directiva Solvabilitate II”).

I. Cadrul juridic

A. Regulamentul nr. 1215/2012[5]

4. Potrivit considerentului (16):

„În afară de instanța domiciliului pârâtului, ar trebui să existe și alte instanțe autorizate în temeiul unei legături strânse între instanță și acțiune sau în scopul bunei administrări a justiției. Existența unei legături strânse ar trebui să asigure securitatea juridică și să evite posibilitatea de a se introduce o acțiune împotriva pârâtului în fața unei instanțe dintr-un stat membru care nu era previzibilă în mod rezonabil de către acesta […].”

5. Articolul 4 alineatul (1) prevede:

„Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor respectivului stat membru.”

6. În conformitate cu articolul 5 alineatul (1):

„Persoanele domiciliate pe teritoriul unui stat membru pot fi acționate în justiție în fața instanțelor unui alt stat membru numai în temeiul normelor enunțate în secțiunile 2-7 din prezentul capitol.”

7. Potrivit articolului 7:

„O persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru:

[…]

2. în materie delictuală și cvasidelictuală, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă;

[…]

5. în privința unei contestații rezultate din activitatea unei sucursale, a [unei] agenții sau a unei alte unități, în fața instanțelor de la locul unde se află sucursala, agenția sau unitatea în cauză.”

8. Normele de competență judiciară în materie de asigurări, care fac obiectul capitolului II secțiunea 3 din regulament, figurează la articolele 10-16 din acesta.

9. Articolul 10 prevede:

„În materie de asigurări, competența este determinată de prezenta secțiune, fără a aduce atingere articolului 6 și articolului 7 punctul 5.”

5 În conformitate cu articolele 1 și 2 din Protocolul nr. 22 privind poziția Danemarcei, anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Danemarca nu a participat la adoptarea regulamentului, nu este ținută de acesta și nu îi este aplicabil; totuși, prin scrisoarea din 20 decembrie 2012, aceasta a informat Comisia cu privire la decizia sa de a pune în aplicare regulamentul (JO 2013, L 79, p. 4).

B. Directiva 2009/138

10. Potrivit articolului 145 („Condiții pentru înființarea unei sucursale”):

„(1) Statele membre se asigură că o întreprindere de asigurare care dorește înființarea unei sucursale în cadrul unui alt stat membru notifică autorităților de supraveghere din propriul stat membru de origine.

Orice prezență permanentă a unei întreprinderi pe teritoriul unui stat membru este similară unei sucursale, chiar [și] în cazul în care această prezență nu ia forma unei sucursale, ci constă dintr-un simplu birou administrat de personalul propriu al întreprinderii sau de o persoană independentă, dar mandatată pentru a acționa în permanență pentru întreprindere, precum o agenție.

[…]”

11. Articolul 151 („Nediscriminarea persoanelor care solicită daune”) prevede:

„Statul membru gazdă solicită întreprinderii de asigurare generală să se asigure că persoanele care solicită daune în urma unor evenimente care survin pe teritoriul său nu sunt puse într-o situație mai puțin favorabilă ca rezultat al faptului că întreprinderea acoperă un risc clasificat în clasa 10 din anexa I partea A, cu excepția răspunderii transportatorului, în regim de prestări servicii și nu prin intermediul unei unități situate în statul membru în cauză.”

12. Articolul 152 („Reprezentant”) prevede:

„(1) În scopurile menționate la articolul 151, statul membru gazdă solicită întreprinderii de asigurare generală să desemneze un reprezentant cu reședința sau stabilit pe teritoriul său care va colecta toate informațiile necesare privind dosarele de daune și va dispune de suficiente competențe pentru a reprezenta întreprinderea în relația cu persoanele care au suferit un prejudiciu și care ar putea solicita daune, inclusiv pentru plata acestora, și pentru a reprezenta sau, dacă este necesar, pentru a face să fie reprezentată întreprinderea, în ceea ce privește aceste daune, în fața instanțelor și autorităților acestui stat membru.

[…]”

II. Situația de fapt și întrebările preliminare

13. CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (denumită în continuare „CNP”) este o societate cu răspundere limitată cu sediul în Polonia.

14. Gefion Insurance A/S (denumită în continuare „Gefion”) este o întreprindere de asigurare cu sediul în Danemarca.

15. Crawford Polska sp. z o.o. (denumită în continuare „Crawford Polska”), cu sediul în Polonia, este întreprinderea abilitată de Gefion[6] pentru „soluționarea completă a dosarelor de daune”, precum și pentru „reprezentarea Gefion în toate procedurile […] în fața instanțelor și a altor autorități publice”.

16. Polins spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (denumită în continuare „Polins”), o a doua întreprindere, situată în Żychlin (Polonia), este de asemenea reprezentantă a Gefion în Polonia[7].

6 În temeiul unui mandat din 31 mai 2016 acordat de membrii abilitați ai organului de conducere al Gefion în favoarea Crawford Polska.

7 Aceasta acționează în calitate de agent de asigurări, în conformitate cu legislația poloneză de transpunere a Directivei (UE) 2016/97 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 ianuarie 2016 privind distribuția de asigurări (reformare) (JO 2016, L 26, p. 19).

17. La 28 februarie 2018, a avut loc în Polonia un accident de circulație în care vehiculul părții vătămate și cel al persoanei care a cauzat accidentul au intrat în coliziune. La data respectivă, această din urmă persoană deținea un contract de asigurare de răspundere civilă pentru deținătorii de autovehicule încheiat cu Gefion.

18. La 1 martie 2018, în timpul reparării vehiculului, partea vătămată a încheiat cu atelierul de reparații, cu titlu oneros, un contract de închiriere a unui vehicul de înlocuire.

19. În schimbul serviciului de închiriere, persoana în cauză a cedat atelierului de reparații creanța împotriva Gefion. După finalizarea închirierii, atelierul a emis pentru acest serviciu o factură în scopuri de TVA.

20. La 25 iunie 2018, CNP a achiziționat de la atelierul de reparații, printr-un contract de cesiune de creanță, dreptul de a solicita de la Gefion creanța exigibilă, cu titlu de rambursare a cheltuielilor de închiriere a vehiculului de înlocuire.

21. În aceeași zi, CNP a solicitat Gefion să plătească suma care rezulta din factură. Ea a adresat această solicitare conducerii Polins.

22. Pe baza mandatului emis de Gefion, Crawford Polska a preluat plata creanței. Acționând în numele și pe seama Gefion, Crawford Polska a verificat parțial factura și a admis o parte din suma solicitată.

23. În același document referitor la aceste elemente, Crawford Polska a făcut referire la posibilitatea de a se formula o cerere de despăgubire împotriva sa, în calitate de entitate autorizată de întreprinderea de asigurare. Aceasta a inclus de asemenea informații cu privire la posibilitatea de a introduce o acțiune împotriva Gefion, fie în conformitate cu dispozițiile generale în materie de competență, fie în fața instanței competente de la locul în care deținătorul poliței de asigurare, asiguratul, beneficiarul sau titularul contractului de asigurare are reședința sau sediul.

24. La 20 august 2018, CNP a formulat o acțiune împotriva Gefion în fața Sąd Rejonowy w Białymstoku (Tribunalul Districtual din Białystok, Polonia). În ceea ce privește competența judiciară internațională, aceasta a invocat informațiile publicate de Gefion, în sensul că reprezentantul său principal în Polonia este Polins. Ea a solicitat ca notificările adresate Gefion să fie transmise conducerii Polins.

25. În calitate de pârâtă, Gefion s-a opus admiterii acțiunii, invocând lipsa de competență a instanței poloneze. Ca dispoziție aplicabilă în materie de competență, aceasta a invocat articolul 5 alineatul (1) din regulament. După ce a arătat că CNP este o entitate profesională al cărei obiect de activitate este cumpărarea de creanțe rezultate din contracte de asigurare, aceasta a susținut că CNP nu are calitatea de deținător al poliței de asigurare, de asigurat sau de beneficiar și că, prin urmare, nu beneficiază de posibilitatea de a formula acțiuni în fața unei instanțe dintr-un alt stat membru decât cel în care are sediul întreprinderea de asigurare.

26. CNP a răspuns că pârâta se află pe lista notificată în Polonia a întreprinderilor de asigurare din statele membre UE/AELS, supravegheate de Komisja Nadzoru Finansowego (Comisia de Supraveghere Financiară, Polonia), că aceasta comercializează polițe pe teritoriul polonez și că este inadmisibil ca persoana care se subrogă în drepturile părții vătămate să nu poată solicita rambursarea costului reparației în fața instanței de la locul unde s-au produs fapta prejudiciabilă și repararea prejudiciului.

27. În aceste condiții, Sąd Rejonowy w Białymstoku (Tribunalul Districtual din Białystok) adresează Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 13 alineatul (2) coroborat cu articolul 10 din [Regulamentul nr. 1215/2012] trebuie interpretat în sensul că, într-un litigiu între un profesionist, care a dobândit de la partea vătămată o creanță împotriva întreprinderii de asigurare în temeiul asigurării de răspundere civilă, și întreprinderea de asigurare menționată nu este exclusă stabilirea competenței instanței în temeiul articolului 7 punctul 2 sau al articolului 7 punctul 5 din regulament?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, articolul 7 punctul 5 din [Regulamentul nr. 1215/2012] trebuie interpretat în sensul că o societate comercială care își desfășoară activitatea într-un stat membru și se ocupă cu soluționarea cererilor de despăgubire pentru daunele materiale în cadrul asigurării obligatorii de răspundere civilă auto, acționând în temeiul unui contract încheiat cu o societate de asigurări cu sediul într-un alt stat membru, este considerată o sucursală, o agenție sau o altă unitate a acesteia?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, articolul 7 punctul 2 din [Regulamentul nr. 1215/2012] trebuie interpretat în sensul că acesta reprezintă un temei autonom pentru competența instanței din statul membru în care s-a produs fapta generatoare de prejudiciu și în fața căreia creditorul, care a dobândit creanța părții vătămate în temeiul asigurării obligatorii de răspundere civilă, introduce o acțiune împotriva întreprinderii de asigurare cu sediul într-un alt stat membru?”

III. Procedura

28. Decizia de trimitere a fost înregistrată la grefa Curții la 13 decembrie 2019.

29. Au formulat observații scrise CNP, Gefion, guvernul Republicii Polone și Comisia Europeană. S-a considerat că nu este necesar să se organizeze o ședință.

IV. Analiză

30. La indicațiile Curții, opinia noastră se va limita la a doua întrebare preliminară. Prin intermediul acesteia, astfel cum a fost reprodusă, instanța de trimitere solicită interpretarea noțiunii de „sucursală, agenție sau altă unitate”, prevăzută la articolul 7 punctul 5 din regulament, în împrejurări precum cele din prezentul litigiu.

31. Considerăm că răspunsul la această întrebare poate fi dedus din jurisprudența Curții referitoare la dispoziția respectivă, de la includerea sa în Convenția de la Bruxelles din 1968 [8], astfel cum vom explica în continuare.

32. În măsura în care instanța de trimitere și unii intervenienți în litigiul principal sugerează, mai mult sau mai puțin tangențial, să se extindă dezbaterea la alte dispoziții în materie de asigurare (Directiva Solvabilitate II), vom face referire și la acestea.

8 Convenția de la Bruxelles din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 1972, L 299, p. 32, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3).

A. Observații preliminare

33. Predecesorul imediat al articolului 7 punctul 5 din regulament este articolul 5 punctul 5 din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 [9], iar predecesorul acestuia, la rândul său, este articolul 5 punctul 5 din Convenția de la Bruxelles din 1968. Conținutul acestei dispoziții a rămas nemodificat.

34. Curtea a interpretat cele trei texte în hotărâri care au dat naștere unei jurisprudențe constante [10] pe care, în mod logic, răspunsul la prezenta cerere de decizie preliminară ar trebui să o respecte. Este asigurată astfel continuitatea în interpretarea acestui instrument și a celor care îl precedă, în conformitate cu considerentul (34) al regulamentului.

35. Articolul 7 punctul 5 din regulament este inclus în secțiunea 2 („Competențe speciale”) din capitolul II din acesta. El se aplică, în plus, litigiilor legate de asigurări sau, mai precis, litigiilor care intră în domeniul de aplicare al secțiunii 3 („Competența judiciară în materie de asigurări”) din același capitol, atunci când sunt îndeplinite condițiile impuse [11]. Astfel reiese din rezerva prevăzută la articolul 10 din regulament [12].

36. Criteriile de interpretare a articolului 7 punctul 5 din regulament, pe care le vom prezenta în continuare, nu variază în funcție de aspectul privind existența într-un litigiu a unei părți mai „slabe” în raport cu cealaltă: această împrejurare nu are niciun efect asupra modului în care trebuie înțeleasă sau aplicată dispoziția menționată [13].

37. În consecință, opinia noastră va fi aceeași atât în cazul în care Curtea răspunde afirmativ la prima întrebare preliminară, cât și în cazul în care concluzionează în sens contrar și decide în favoarea aplicării secțiunii 3 din capitolul II din regulamentul în discuție în litigiul principal. În această a doua ipoteză, reclamantul poate sesiza instanța prevăzută la articolul 7 punctul 5 din regulament în temeiul trimiterii interne prevăzute la articolul 10 din același text.

B. Articolul 7 punctul 5 din regulament

1. Jurisprudența Curții

38. Articolul 7 punctul 5 din regulament conține o normă de competență specială, derogatorie de la principiul potrivit căruia competența judiciară internațională revine, într-o primă etapă, instanțelor de la domiciliul pârâtului.

39. Ca normă de competență specială, aceasta este de strictă interpretare, fără a depăși ipotezele prevăzute în mod expres de regulament [14].

9 Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74).

10 Dispozitivul anumitor hotărâri este în mod clar determinat de împrejurările speței: a se vedea Hotărârea din 18 martie 1981, Blanckaert & Willems (139/80, EU:C:1981:70, denumită în continuare „Hotărârea Blanckaert & Willems”), și Hotărârea din 9 decembrie 1987, SAR Schotte (218/86, EU:C:1987:536, denumită în continuare „Hotărârea SAR Schotte”). Acest lucru nu a împiedicat elaborarea unor criterii generale care pun accentul, pe de o parte, pe relația dintre entitățile străine și cele locale și pe percepția acesteia de către terți și, pe de altă parte, pe proximitatea dintre litigiu și instanță (a se vedea punctul 38 și următoarele din prezentele concluzii).

11 Situația este diferită în litigiile în care reclamantul este un profesionist în domeniu: Hotărârea din 31 ianuarie 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50).

12 Articolul 17 alineatul (1) și articolul 20 alineatul (1) din regulament mențin de asemenea aplicarea articolului 7 punctul 5 în cazul litigiilor privind anumite contracte încheiate cu consumatorii și, respectiv, al anumitor contracte individuale de muncă.

13 Acest aspect este confirmat de Hotărârea din 19 iulie 2012, Mahamdia (C-154/11, EU:C:2012:491), în ceea ce privește articolul 18 din Regulamentul nr. 44/2001 (în prezent articolul 20 din regulament).

14 Hotărârea din 5 iulie 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533, denumită în continuare „flyLAL-Lithuanian Airlines”, punctele 26 și 62).

40. În plus, interpretarea dispoziției trebuie să fie autonomă [15].

41. La fel ca toate normele de competență specială prevăzute la articolul 7 din regulament, cea de la punctul 5 se întemeiază pe existența unei legături deosebit de strânse între contestație și instanțele potențial chemate să o soluționeze. Această proximitate justifică atribuirea competenței pentru motive legate de buna administrare a justiției și de organizarea utilă a procesului [16].

42. Pentru a stabili dacă o acțiune în justiție referitoare la exploatarea unei sucursale, a unei agenții sau a oricărei alte unități a unei întreprinderi situate într-un stat membru prezintă o legătură suficientă cu un alt stat [17], jurisprudența Curții impune două elemente: a) unul, pe care îl vom denumi „elementul subiectiv", privește entitățile în cauză, b) celălalt, pe care îl vom denumi „elementul obiectiv", se referă la activitatea aflată la originea litigiului.

43. Verificarea existenței unei sucursale, a unei agenții sau a unei alte unități (în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament) este o sarcină care impune o evaluare factuală specifică [18], indispensabilă de asemenea pentru aprecierea caracterului suficient al legăturii dintre litigiu și activitățile sucursalei, agenției sau unității.

44. Această funcție de stabilire a situației de fapt, în măsura în care implică o apreciere *ad casum*, nu este de competența Curții, ci de competența instanței naționale.

a) Elementul subiectiv

45. Noțiunile „sucursală", „agenție" și „altă unitate" [19] presupun existența unui centru al operațiunilor, o „unitate de acțiune" care se manifestă în mod permanent către exterior ca o extensie a unei entități-mamă [20].

46. Acest centru al operațiunilor trebuie să fie dotat cu o conducere și să fie echipat din punct de vedere material pentru a putea negocia cu terții, astfel încât aceștia din urmă, „chiar dacă știu că se va stabili un eventual raport juridic cu societatea-mamă, nu sunt obligați să se adreseze direct acesteia" [21].

47. Se pot distinge două planuri, unul intern și unul extern, în acțiunea unei entități care operează ca „sucursală", ca „agenție" sau ca „altă unitate" a societății-mamă.

48. Curtea, care recunoaște relevanța ambelor planuri [22], acordă o importanță deosebită aparenței pe care o creează prin comportamentul lor cele două entități, ca factor susceptibil să stabilească o legătură strânsă între litigiile ulterioare și instanța sesizată cu privire la acestea [23].

15 Hotărârea din 22 noiembrie 1978, Somafer (33/78, EU:C:1978:205, denumită în continuare „Hotărârea Somafer", punctul 8).

16 A se vedea Raportul Jenard cu privire la Convenția de la Bruxelles din 1968 (JO 1979, C 59, p. 22) și considerentul (16) al regulamentului. Acesta din urmă menționează alte instanțe autorizate „în temeiul unei legături strânse între instanță și acțiune sau în scopul bunei administrări a justiției". În plus, considerentul respectiv subliniază că această legătură strânsă „ar trebui să asigure securitatea juridică și să evite […] o acțiune împotriva pârâtului în fața unei instanțe dintr-un stat membru care nu era previzibilă în mod rezonabil de către acesta".

17 În care se află sucursala, agenția sau unitatea.

18 Astfel cum a amintit avocatul general Bobek în Concluziile prezentate în cauza flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:136, punctul 134).

19 În contextul articolului 7 punctul 5 din regulament, Curtea nu distinge între aceste trei noțiuni: Hotărârea din 6 octombrie 1976, De Bloos (14/76, EU:C:1976:134, punctul 21).

20 Hotărârea Somafer, punctele 11 și 12, Hotărârea Blanckaert & Willems, punctul 11, Hotărârea flyLAL-Lithuanian Airlines, punctul 59, și Hotărârea din 19 noiembrie 2019, INA și alții (C-200/19, nepublicată, EU:C:2019:985, punctul 35).

21 Hotărârea Somafer, punctul 12, Hotărârea SAR Schotte, punctul 10, și Hotărârea din 6 aprilie 1995, Lloyd's Register of Shipping (C-439/93, EU:C:1995:104, punctul 18).

22 Hotărârea SAR Schotte, punctul 16: „legătura strânsă dintre contestație și instanța chemată să se pronunțe asupra acesteia se apreciază nu numai în funcție de raporturile juridice existente între persoane juridice stabilite în diferite state contractante, ci și în funcție de modul în care aceste două întreprinderi se comportă în viața socială și se prezintă față de terți în raporturile lor comerciale".

23 Hotărârea din 6 aprilie 1995, Lloyd's Register of Shipping (C-439/93, EU:C:1995:104, punctul 19): „sucursalele, agențiile sau orice alt sediu secundar sunt entități care pot fi interlocutorii principali sau chiar exclusivi ai unor terți în negocierea contractelor."

49. În conformitate cu acest criteriu și în ceea ce privește interpretarea articolului 7 punctul 5 din regulament:

– Nu este calificat drept sucursală, agenție sau unitate un „agent comercial (intermediar) independent [care] […] poate să organizeze în mod liber esențialul activității sale și să stabilească timpul de lucru pe care îl consacră unei întreprinderi pe care acceptă să o reprezinte și pe care [aceasta din urmă] nu îl poate împiedica să reprezinte în același timp diferite întreprinderi ale concurenței în același sector […] și care, în plus, se limitează la transmiterea comenzilor către societatea sa mamă, fără a participa nici la finalizarea, nici la executarea lor” [24].

– În schimb, această dispoziție se aplică unei întreprinderi situate într-un stat membru care, „fără a exploata o sucursală, o agenție sau o unitate lipsită de autonomie într-un alt stat […], își desfășoară [în statul respectiv] activitățile prin intermediul unei societăți independente având același nume și aceeași conducere, care acționează și încheie tranzacții în numele și pe seama sa și pe care o utilizează ca și cum ar fi extensia sa” [25].

b) Elementul obiectiv

50. În contextul articolului 7 punctul 5 din regulament, litigiul trebuie să privească fie acte juridice referitoare la exploatarea sucursalei, a agenției sau a oricărei alte unități a societății-mamă, fie angajamente asumate de acestea în numele său [26].

51. Pentru Curte, situația se prezintă astfel atunci când litigiul este consecința unor operațiuni ale sucursalei, agenției sau unității. Aplicarea articolului 7 punctul 5 din regulament este, în schimb, înlăturată în lipsa unor elemente care să dovedească intervenția acestor entități în raportul juridic dintre părțile din litigiul principal [27].

52. Curtea a adăugat, printre altele, că un litigiu în materia răspunderii extracontractuale [28] poate decurge din exploatarea unei sucursale dacă aceasta „participă efectiv la unele dintre faptele care întrunesc elementele constitutive ale delictului civil” [29].

2. Aplicarea acestei jurisprudențe în litigiu

a) Entitate relevantă în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament

53. Reiese din dosar că, în Polonia, Gefion este reprezentată de două societăți: Polins și Crawford Polska.

54. Potrivit instanței de trimitere, această împrejurare creează dificultăți în determinarea cu exactitate a entității responsabile cu soluționarea cererilor de despăgubire și cu inițierea procedurii judiciare împotriva întreprinderii de asigurare [30].

24 Hotărârea Blanckaert & Willems, punctele 12 și 13.

25 Hotărârea SAR Schotte, punctul 17. Nu vedem nicio contradicție între această hotărâre și Hotărârea Blanckaert & Willems, ci mai degrabă două aplicări concrete ale aceleiași norme. În cauza soluționată prin cea de a doua hotărâre, agentul comercial nu avea, pe plan intern, o relație de dependență față de cealaltă întreprindere, iar acest aspect nu se verifica nici în plan extern, contrar situației din Hotărârea SAR Schotte.

26 Hotărârea Somafer, punctele 11 și 13, Hotărârea din 19 iulie 2012, Mahamdia (C-154/11, EU:C:2012:491, punctul 48), Hotărârea flyLAL-Lithuanian Airlines, punctul 59, și Ordonanța din 19 noiembrie 2019, INA și alții (C-200/19, nepublicată, EU:C:2019:985, punctul 35).

27 Hotărârea din 11 aprilie 2019, Ryanair (C-464/18, EU:C:2019:311, punctele 34 și 35).

28 Nu este contestată calificarea acțiunii CNP împotriva Gefion drept „delictuală”, potrivit terminologiei regulamentului.

29 Hotărârea flyLAL-Lithuanian Airlines, punctul 63.

30 Punctul 24 din ordonanța de trimitere. Sąd Rejonowy w Białymstoku (Tribunalul Districtual din Białystok) menționează, ca dovadă a acestor dificultăți, întrebarea preliminară adresată în cadrul unei alte proceduri, tot împotriva societății Gefion, care a condus la pronunțarea Hotărârii din 27 februarie 2020, Corporis (C-25/19, EU:C:2020:126, denumită în continuare „Hotărârea Corporis”).

55. Deși aceste îngrijorări sunt legitime, analiza lor nu corespunde opiniei solicitate, care trebuie să se limiteze la interpretarea articolului 7 punctul 5 din regulament [31].

56. Este important, în schimb, să se cunoască cu certitudine căreia dintre entitățile care reprezintă în Polonia întreprinderea de asigurare i se impută activitatea aflată la originea litigiului. Verificarea factorilor care definesc sucursala, agenția sau orice altă unitate prevăzută la articolul 7 punctul 5 din regulament va trebui efectuată prin referire la această entitate.

57. Ordonanța de trimitere nu este atât de clară pe cât ar fi de dorit cu privire la acest aspect. Totuși, înclinăm să considerăm că întreprinderea respectivă este Crawford Polska. Astfel s-ar putea deduce din ordonanța menționată, din care reiese de asemenea că litigiul își are originea în soluționarea cererii de despăgubire efectuată tocmai de Crawford Polska [32].

58. Sub rezerva verificării ce va reveni în definitiv instanței de trimitere, vom reține, așadar, ca premisă faptul că Crawford Polska este entitatea relevantă în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament.

b) Calificarea Crawford Polska și evaluarea comportamentului său

59. Răspunsul la a doua întrebare preliminară necesită să se stabilească, pe de o parte, dacă Crawford Polska îndeplinește condițiile pentru a fi o sucursală, o agenție sau orice altă unitate, în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament, și, pe de altă parte, care a fost gradul de intervenție activă a acesteia în situația de fapt care s-a aflat la originea litigiului principal.

60. Aceste două aspecte prezintă un puternic caracter factual, pe care numai instanța de trimitere este în măsură să îl verifice, având în vedere apropierea sa de situația de fapt. Prin urmare, ne vom limita la a oferi unele precizări.

61. Primul aspect privește opoziția formulată de Gefion cu privire la calificarea Crawford Polska drept sucursală, agenție sau altă unitate, întrucât este o entitate independentă și însărcinată cu soluționarea cererilor de despăgubire în numele mai multor întreprinderi de asigurare și al altor entități [33].

62. În opinia noastră, niciunul dintre acești doi factori (independența și lipsa exclusivității) nu ar conduce la neaplicarea articolului 7 punctul 5 din regulament atunci când alte elemente, coroborate, generează aparența caracteristică în sensul dispoziției, iar entitatea secundară este, în plus, echipată din punct de vedere material pentru a negocia cu terții.

63. Împărtășim, așadar, aprecierea instanței de trimitere și a Comisiei [34], pornind de la următoarele elemente referitoare la statutul și la activitatea Crawford Polska:

– este constituită ca societate cu răspundere limitată, astfel încât, potrivit ordinii juridice poloneze, dispune de un consiliu de administrație (așadar, este dotată cu o conducere);

31 Recunoaștem că separarea activităților de asigurare în modul în care pare să procedeze Gefion ar putea avea incidență asupra aplicabilității dispoziției: de exemplu, întrucât îngreunează percepția publicului potrivit căreia o întreprindere locală este o extensie a celei principale. Cu toate acestea, interpretarea articolului 7 punctul 5 din regulament trebuie să fie strictă; de altfel, modul său de redactare circumscrie elementele de care depinde aplicarea sa la cele care țin de litigiul concret. Cu alte cuvinte, în scopul și în concordanță cu rațiunea sa de a fi (existența unei legături strânse între litigiu și instanță), nu este valabilă orice prezență a pârâtului într-un stat membru, ci numai prezența entității care participă la activitatea aflată la originea diferendului.

32 Potrivit Comisiei, care pornește de la aceeași prezumție, întrebarea instanței de trimitere se referă la această entitate. Considerăm că este plauzibil având în vedere în special punctele 26 și 28 din ordonanța de trimitere.

33 Observațiile societății Gefion, punctele 20 și 21. În acest context, Gefion prezintă propriile aprecieri referitoare la articolul 152 din Directiva Solvabilitate II, sugerând că, potrivit acestei dispoziții, o entitate cu asemenea caracteristici nu este nicidecum o sucursală, o agenție sau o unitate în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament. Vom aborda acest aspect ulterior.

34 Ordonanța de trimitere, punctul 26, și observațiile Comisiei, punctele 56, 58 și 60. În același context, instanța de trimitere și Comisia fac referire la articolul 145 din Directiva Solvabilitate II, pe care îl vom aborda de asemenea ulterior.

– reprezintă interesele Gefion în Polonia și subliniază în corespondența sa că acționează în numele Gefion, al cărei mandatar este;

– dispune, în temeiul atribuțiilor încredințate în anul 2016, de deplina competență de a exercita activitatea de soluționare a cererilor de despăgubire, cu efecte juridice pentru întreprinderea de asigurare, astfel încât nu este necesar ca terții să se adreseze direct Gefion pentru aspecte referitoare la această activitate.

64. Este logic să se prezume, în plus, că Crawford Polska deține dotarea materială necesară pentru a efectua activitățile respective. Acesta este un element esențial pentru a o califica drept „centru al operațiunilor care se manifestă în mod permanent către exterior ca o extensie a unei societăți-mamă”, în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament. Instanța de trimitere va trebui să își formeze convingerea în această privință, obținând, după caz, informațiile relevante, astfel cum prevede ordinea sa juridică.

65. A doua observație a noastră se referă la intervenția Crawford Polska în activitatea aflată la originea litigiului, și anume soluționarea cererii de despăgubire, precum și în decizia de a acorda doar o parte din suma solicitată.

66. În conformitate cu prezentarea situației de fapt de către instanța de trimitere, Crawford Polska (iar nu Gefion) a adoptat decizia respectivă, element-cheie în geneza litigiului [35]. Dacă această împrejurare se confirmă, Crawford Polska nu va fi fost doar un simplu intermediar care transmite informații, ci va fi contribuit în mod activ la situația juridică ce a generat litigiul.

67. În aceeași măsură, Crawford Polska va fi îndeplinit condițiile care permit să se atribuie instanțelor din statul în care este situată competența judiciară internațională de a soluționa o acțiune a asiguratului (sau a succesorilor săi în drepturi) împotriva Gefion.

68. Având în vedere cele ce precedă, există o bază suficientă pentru a se răspunde la cea de a doua întrebare preliminară, astfel cum este formulată. Nu ar fi necesare considerații suplimentare cu privire la incidența Directivei Solvabilitate II, pe care o vom aborda numai pentru motive de exhaustivitate și pentru a nu lăsa fără răspuns părțile care au prezentat observații scrise în cadrul acestei trimiteri preliminare.

C. Incidența Directivei Solvabilitate II asupra interpretării articolului 7 punctul 5 din regulament

69. Instanța de trimitere (în subsidiar), Gefion și Comisia fac referire la articolele 145 și 152 din Directiva Solvabilitate II, ca dispoziții care ar putea avea incidență asupra soluționării litigiului.

35 Punctul 5 din ordonanța de trimitere.

70. Observațiile Gefion și ale Comisiei indică o legătură între aceste dispoziții și articolul 7 punctul 5 din regulament. Mai precis:

– din argumentele Comisiei pare să rezulte [36] că, în opinia sa, atunci când o întreprindere de asigurare își desfășoară activitatea economică într-un alt stat prin intermediul unei „prezențe permanente", în sensul articolului 145 din Directiva Solvabilitate II [37], există o sucursală, o agenție sau o unitate în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament [38];

– Gefion susține că desemnarea unui reprezentant în temeiul articolului 152 din Directiva Solvabilitate II nu oferă posibilitatea de a introduce o acțiune împotriva întreprinderii de asigurare în conformitate cu articolul 7 punctul 5 din regulament. Aceasta arată că articolul 152 alineatul (3) exclude el însuși calificarea reprezentantului drept „sucursală" în sensul articolului 145 din Directiva Solvabilitate II [39].

71. La rândul său, instanța de trimitere sugerează că această calificare pe care o entitate o primește în sensul Directivei Solvabilitate II permite să se deducă faptul că „Crawford Polska […] trebuie tratată drept o «altă unitate» a pârâtei [Gefion], în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament" [40].

72. Vom examina în continuare aceste afirmații, amintind totuși că ne-am pronunțat deja cu privire la interpretarea articolului 7 punctul 5 din regulament, care trebuie să fie autonomă, ținând seama de economia și de obiectivele sale.

1. „Prezență permanentă" și „reprezentant" în Directiva Solvabilitate II

73. În conformitate cu Directiva Solvabilitate II, exercitarea activității de asigurare de către o întreprindere stabilită într-un stat membru care intenționează să desfășoare activitatea de asigurare pe teritoriul unui alt stat membru este supusă anumitor controale [41], care diferă în funcție de formula aleasă de întreprinderea respectivă.

74. O întreprindere de asigurare care dorește să își extindă activitatea în temeiul *libertății de stabilire* este obligată să notifice autorităților de supraveghere din statul membru de origine intenția sa de a se stabili în alt stat și de a le comunica informațiile prevăzute la articolul 145 din directivă [42].

36 Spunem „pare să rezulte" întrucât, în fapt, Comisia nu afirmă în mod expres corelația automată dintre cele două noțiuni.

37 În temeiul acestuia, întreprinderea de asigurare este obligată să notifice autorităților de supraveghere din statul membru de origine intenția de a înființa o sucursală pe teritoriul unui alt stat, precum și să comunice anumite informații. Potrivit alineatului (1) al acestuia, „orice prezență permanentă a unei întreprinderi pe teritoriul unui stat membru este similară unei sucursale, chiar [și] în cazul în care această prezență nu ia forma unei sucursale, ci constă dintr-un simplu birou administrat de personalul propriu al întreprinderii sau de o persoană independentă, dar mandatată pentru a acționa în permanență pentru întreprindere, precum o agenție".

38 Punctul 61 din observațiile Comisiei.

39 Observațiile Gefion, punctul 21. Gefion susține că activitatea sa în Polonia se desfășoară cu exercitarea libertății de prestare a serviciilor, fiind îndeplinite condițiile impuse de Directiva Solvabilitate II, fără ca autoritățile de supraveghere daneze sau poloneze să fi exprimat vreo rezervă. În plus, acest argument ar fi suficient pentru a contesta aplicabilitatea articolului 7 punctul 5 din regulament.

40 Punctul 28 din ordonanța de trimitere, *in fine*.

41 Potrivit considerentului (11) al Directivei Solvabilitate II, prin aceasta se efectuează „armoniz[area] necesar[ă] și suficient[ă] pentru a obține recunoașterea mutuală a autorizațiilor și a sistemelor de supraveghere", astfel încât o autorizație unică să fie valabilă pe întreg teritoriul Comunității, iar supravegherea întreprinderii să fie efectuată de statul membru de origine.

42 Informațiile respective includ, printre altele, tipurile de activități avute în vedere, organizarea structurală a unității și numele persoanei care este autorizată în cadrul acesteia să asume obligații față de terți în numele întreprinderii de asigurare.

75. Pe această bază, autoritățile de supraveghere din statul de origine analizează fezabilitatea proiectului de stabilire. În cazul în care evaluarea este pozitivă, acestea efectuează comunicările descrise la articolul 146 alineatul (1) din directivă [43]. Întreprinderea de asigurare își va putea apoi începe activitatea transfrontalieră în statul gazdă prin intermediul unei sucursale sau al unei prezențe permanente asimilate.

76. În cazul în care întreprinderea de asigurare alege să își desfășoare activitatea în afara statului de origine în temeiul *liberei prestări a serviciilor*, aceasta trebuie de asemenea să notifice intenția sa autorităților de supraveghere din statul respectiv [44].

77. În sectorul specific al asigurărilor de răspundere civilă auto, directiva impune, în plus, ca întreprinderea de asigurare să desemneze „un reprezentant cu reședința sau stabilit pe teritoriul [statului membru gazdă] care va colecta toate informațiile necesare privind dosarele de daune și va dispune de suficiente competențe pentru a reprezenta întreprinderea în relația cu persoanele care au suferit un prejudiciu și care ar putea solicita daune, inclusiv pentru plata acestora, și pentru a reprezenta sau, dacă este necesar, pentru a face să fie reprezentată întreprinderea, în ceea ce privește aceste daune, în fața instanțelor și autorităților acestui stat membru”(articolul 152).

78. Astfel, persoanele care formulează o cerere de despăgubire pentru fapte survenite pe teritoriul statului membru gazdă, în legătură cu asigurarea de răspundere civilă auto, nu se află într-o situație mai puțin favorabilă în funcție de formula aleasă de întreprinderea de asigurare.

79. În această privință este, așadar, irelevant dacă întreprinderea de asigurare acționează în regim de prestare de servicii sau prin intermediul unui sediu (sucursală sau prezență permanentă asimilată) în statul membru gazdă în care s-a produs accidentul [45].

80. Directiva Solvabilitate II nu este prea explicită în ceea ce privește „prezența permanentă” și nici nu reglementează în detaliu regimul juridic al reprezentantului întreprinderii de asigurare [46], dincolo de precizarea că acesta trebuie să dispună de competențe suficiente pentru a reprezenta întreprinderea, fie în fața terților prejudiciați care îi adresează cereri de despăgubire, fie în fața instanțelor și a altor autorități, cu privire la cererile de despăgubire respective.

81. Totuși, indirect, prin intermediul articolelor 145 (pentru prezența permanentă) și 152 (pentru reprezentant), această directivă furnizează anumite elemente care contribuie la stabilirea limitelor sale:

– prezența permanentă nu trebuie să îmbrace în mod necesar forma unei sucursale. Ea poate fi asimilată acesteia, în măsura în care se materializează într-un birou administrat de personalul societății-mamă sau de o persoană independentă, mandatată să acționeze în permanență pentru întreprindere, precum o agenție. Aceasta trebuie să aibă, în ambele cazuri, competența de a asuma obligații față de terți în numele întreprinderii de asigurare;

– atribuțiile reprezentantului nu permit asimilarea automată a acestuia cu o sucursală: potrivit articolului 152 alineatul (3) din Directiva Solvabilitate II, „[d]esemnarea reprezentantului nu constituie în sine deschiderea unei sucursale în sensul articolului 145” [47].

43 Autorităților de supraveghere din statul gazdă și întreprinderii înseși. Acestea atestă de asemenea că întreprinderea deține capitalul de solvabilitate și capitalul minim obligatoriu.

44 Articolul 148 alineatul (1) din Directiva Solvabilitate II prevede că autoritățile de supraveghere din statul de origine trebuie, în acest caz, să comunice anumite informații autorităților statului membru pe teritoriul căruia întreprinderea intenționează să opereze.

45 Articolul 151 din Directiva Solvabilitate II. A se vedea Hotărârea Corporis, punctul 35.

46 În același sens, Hotărârea Corporis, punctul 37: „această dispoziție [articolul 152 alineatul (1) primul paragraf din Directiva Solvabilitate II] nu precizează întinderea exactă a competențelor încredințate în acest scop reprezentantului întreprinderii de asigurare”.

47 Potrivit articolului 152 alineatul (2), „[s]tatul membru gazdă nu poate solicita reprezentantului să întreprindă în numele întreprinderii […] alte activități decât cele care sunt prevăzute la alineatul (1)”.

82. La aceste elemente se adaugă cele pe care jurisprudența Curții le-a conturat ca urmare a cererilor de decizie preliminară. Le vom detalia în continuare întrucât sunt utile pentru formarea convingerii noastre referitoare la diferența dintre aceste elemente și cele prevăzute la articolul 7 punctul 5 din regulament.

2. Legătura dintre sucursală sau prezența permanentă asimilată și reprezentant și articolul 7 punctul 5 din regulament

a) „Prezența permanentă” ca „sucursală, agenție sau altă unitate”

83. În sensul articolului 7 punctul 5 din regulament, o sucursală, o agenție sau o unitate este un centru al operațiunilor dotat cu o conducere și echipat din punct de vedere material pentru a putea negocia cu terții, creând obligații pentru societatea-mamă, care se manifestă în mod permanent către exterior ca o extensie a acesteia din urmă.

84. Îndeplinirea acestor condiții se poate dovedi mai ușoară dacă, pentru a-și extinde activitatea în alte state membre decât cel de origine, întreprinderea de asigurare își desfășoară activitatea în temeiul libertății de stabilire, după efectuarea demersurilor adecvate, și înființează o sucursală sau o prezență permanentă asimilată unei sucursale, în sensul articolului 145 din Directiva Solvabilitate II.

85. Atunci când în acțiunile aflate la originea unui litigiu împotriva unei întreprinderi de asigurare cu sediul într-un stat membru a intervenit, în numele și pe seama acesteia, o *sucursală* situată într-un alt stat membru, care îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 145 din Directiva Solvabilitate II, există de asemenea, în mod obișnuit și *de facto*, o „sucursală”, o „agenție” sau o „unitate” în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament [48].

86. Având în vedere conținutul articolului 145 din Directiva Solvabilitate II, situația este similară în cazul în care întreprinderea de asigurare alege ca modalitate de a-și exercita libertatea de stabilire să aibă o *prezență permanentă*, cu caracteristicile care o asimilează unei sucursale [49].

87. Dacă această prezență permanentă constă „dintr-un simplu birou administrat de personalul propriu al întreprinderii sau de o persoană independentă, dar mandatată pentru a acționa în permanență pentru întreprindere, precum o agenție” [articolul 145 alineatul (1) din Directiva Solvabilitate II], nu este excesiv de dificil să se considere că îndeplinește în același timp condiția prevăzută la articolul 7 punctul 5 din regulament:

– jurisprudența Curții cu privire la „prezența permanentă” în cadrul libertății de stabilire, recunoscută la articolul 43 TFUE, impune ca aceasta să poată fi constatată „pe baza unor elemente obiective și verificabile, referitoare în special la gradul de existență fizică în ceea ce privește localurile, personalul și echipamentele” [50];

48 În prezenta cauză nu s-a ridicat problema echivalenței automate dintre noțiunea de „sucursală” de la articolul 7 punctul 5 din regulament și cea din Directiva Solvabilitate II. Deși intuitiv se impune răspunsul afirmativ, trebuie amintit că în directiva menționată se utilizează diferite accepțiuni ale noțiunii de „sucursală”: una, generală, este cea de la articolul 13 alineatul (11), articol intitulat „Definiții”, alta, specifică, ce servește scopurilor capitolului IX din titlul I, este cea de la articolul 162 alineatul (2), iar alta, care servește scopurilor titlului IV, este cea de la articolul 268 alineatul (1) litera (b). Examinarea aspectului dacă toate acestea îndeplinesc, prin definiție, cerințele regulamentului depășește obiectul prezentelor concluzii.

49 Asimilarea sucursalei cu prezența permanentă datează de la pronunțarea Hotărârii din 4 decembrie 1986, Comisia/Germania (205/84, EU:C:1986:463). Aceasta a fost consacrată ulterior de legiuitor, începând cu articolul 3 din A doua directivă 88/357/CEE a Consiliului din 22 iunie 1988 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind asigurarea generală directă, de stabilire a dispozițiilor destinate să faciliteze exercitarea efectivă a libertății de a presta servicii și de modificare a Directivei 73/239/CEE (JO 1988, L 172, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 1, p. 197).

50 Hotărârea din 26 octombrie 2010, Schmelz (C-97/09, EU:C:2010:632, punctul 38).

– articolul 145 alineatul (2) din Directiva Solvabilitate II impune ca, pentru a se stabili într-un alt stat membru, întreprinderea de asigurare să comunice autorităților de supraveghere din statul de origine numele persoanei din cadrul sucursalei sau al prezenței permanente care este autorizată să asume obligații față de terți în numele său.

88. Rămâne deschisă discuția cu privire la aspectul dacă, pentru a fi calificată drept „unitate” în sensul Directivei Solvabilitate II, prezența permanentă ar trebui să îndeplinească alte condiții. În special dacă aceasta trebuie să fie supusă conducerii și controlului întreprinderii de asigurare și dacă trebuie să își exercite activitatea în legătură exclusivă sau predominantă cu aceasta din urmă [51].

89. Din perspectiva relevanței în prezenta cauză, considerăm că nu este necesară soluționarea acestei dezbateri: în ceea ce privește aplicarea articolului 7 punctul 5 din regulament, aceste două elemente nu sunt esențiale.

90. Este, în schimb, esențial și determinant ca prezența permanentă asimilată sucursalei să dispună de mijloacele necesare (conducere, spații, personal, echipamente) pentru a acționa și ca aceasta să fi intervenit în raportul juridic din care decurge litigiul, astfel cum rezultă din jurisprudența Curții citată anterior [52].

91. După cum am amintit, aceeași jurisprudență subliniază că proximitatea dintre litigiu și instanța chemată să se pronunțe cu privire la acesta nu se apreciază exclusiv potrivit raporturilor juridice existente între entități stabilite în diferite state membre, ci și în funcție de modul în care acestea se comportă în viața socială și se manifestă în raporturile lor comerciale cu terții.

92. Prin urmare, într-un caz concret, combinarea acestor factori (iar nu intensitatea controlului pe care întreprinderea de asigurare îl exercită asupra entităților situate în statul gazdă și nici măsura în care acestea din urmă au o legătură exclusivă cu cea dintâi) va fi cea care va permite să se stabilească dacă există o legătură strânsă între un litigiu și instanța chemată să se pronunțe cu privire la acesta.

b) Noțiunea de „reprezentant” prevăzută la articolele 151 și 152 din Directiva Solvabilitate II

93. Atunci când o întreprindere de asigurare își extinde activitatea profesională într-un alt stat membru, în temeiul libertății de prestare a serviciilor, se poate întâmpla [53] să lipsească semnele materiale care permit recunoașterea existenței unei sucursale, a unei agenții sau a oricărei alte unități, în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament.

94. În domeniul specific al asigurărilor de răspundere civilă auto, este puțin probabil ca reprezentantul care trebuie să fie numit de întreprinderea de asigurare în statul gazdă să se afle la originea unei contestații „rezultate din activitatea unei sucursale, a [unei] agenții sau a unei alte unități”, în sensul articolului 7 punctul 5 din regulament, dacă acesta își limitează activitatea la atribuțiile enumerate la articolul 152 din Directiva Solvabilitate II.

51 În Comunicarea sa interpretativă privind libertatea de prestare a serviciilor și interesul general în sectorul asigurărilor (JO 2000, C 43, p. 5), p. 9-12, Comisia susține că trebuie să fie îndeplinite ambele condiții.

52 Punctele 38-52 din prezentele concluzii.

53 Întrucât exercitarea acestei libertăți nu exclude o anumită infrastructură stabilă a prestatorului în statul destinatar (Hotărârea din 30 noiembrie 1995, Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411), nu excludem posibilitatea ca, în ceea ce privește un anumit operator, să existe aparența necesară pentru aplicarea dispoziției respective. În acest caz, un terț poate introduce acțiunea împotriva întreprinderii de asigurare la instanța de la locul în care este situată această infrastructură, în cadrul unor litigii privind activități legate de exploatarea acesteia din urmă.

95. Articolul 152 alineatul (4) din Directiva Solvabilitate II autorizează statele membre [54] să încredințeze unui singur reprezentant sarcinile privind soluționarea daunelor prevăzute la acest articol și a celor prevăzute la articolul 21 din Directiva 2009/103/CE [55]. Astfel, acesta recunoaște implicit corespondența dintre atribuțiile reprezentanților respectivi, care a fost de asemenea confirmată de Curte [56].

96. Echivalarea acestor două modalități de reprezentare înseamnă că, în general, cea prevăzută la articolul 152 din Directiva Solvabilitate II se limitează la primirea și transmiterea informațiilor pentru a soluționa o cerere de despăgubire, precum și pentru a efectua plata despăgubirii acordate de întreprinderea de asigurare [57]. În plus, rolul său în aceste demersuri este pur pasiv.

97. În ceea ce privește reprezentantul prevăzut la articolul 4 din Directiva 2000/26 (care corespunde articolului 21 din Directiva 2009/103), Curtea a declarat că competențele acestuia sunt de simplă intermediere: ofertele de despăgubire provin exclusiv de la întreprinderea de asigurare [58].

98. Această delimitare a atribuțiilor este conformă cu articolul 21 alineatul (6) din Directiva 2009/103, potrivit căruia reprezentantul responsabil cu soluționarea cererilor de despăgubire „nu este considerat […] o unitate în sensul Regulamentului (CE) nr. 44/2001”.

99. Amintim că desemnarea reprezentantului prevăzut la articolul 152 din Directiva Solvabilitate II, impusă „[î]n scopurile menționate la articolul 151”, decurge din obligația întreprinderii de asigurare de a trata solicitanții în mod egal, a cărei respectare trebuie asigurată de statul membru gazdă. Aceștia nu trebuie să se afle într-o situație mai puțin favorabilă ca urmare a împrejurării că întreprinderea respectivă acoperă un risc în regim de prestări de servicii, iar nu prin intermediul unei unități.

100. Or, echivalența de tratament nu este suficientă pentru a impune o interpretare a articolului 7 punctul 5 din regulament potrivit căreia acesta acoperă acțiuni introduse împotriva întreprinderii de asigurare într-un stat membru în care aceasta din urmă nu este stabilită, numai pentru motivul că dispune de un reprezentant însărcinat cu soluționarea cererilor de despăgubire.

101. Astfel, teoretic, nu există un temei suficient pentru a asocia aplicarea articolului 7 punctul 5 din regulament reprezentantului desemnat în conformitate cu articolul 152 din Directiva Solvabilitate II, care se limitează la exercitarea atribuțiilor prevăzute de această dispoziție, în ceea ce privește problemele legate de o asigurare de răspundere civilă auto.

102. Pentru ca articolul 7 punctul 5 din regulament să intre în discuție, atunci când întreprinderea de asigurare dispune doar de un reprezentant care exercită în statul gazdă atribuțiile prevăzute la articolul 152 din Directiva Solvabilitate II, trebuie să existe alte motive care să permită atribuirea unei competențe judiciare internaționale altor instanțe decât cele de la domiciliul pârâtului [59].

103. Aceasta va fi situația în cazul în care reprezentantul îndeplinește condițiile care permit calificarea sa drept sucursală, agenție sau altă unitate a întreprinderii de asigurare și a luat parte în mod activ la activitatea care se află la originea acțiunii introduse de terț împotriva acesteia din urmă.

54 În cazul în care întreprinderea însăși nu l-a desemnat.

55 Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind asigurarea de răspundere civilă auto și controlul obligației de asigurare a acestei răspunderi (JO 2009, L 263, p. 11). Articolul 152 din Directiva Solvabilitate II menționează literal articolul 4 din Directiva 2000/26/CE, preluat în prezent, cu excepția alineatului (7), la articolul 21 din Directiva 2009/103.

56 Hotărârea din 10 octombrie 2013, Spedition Welter (C-306/12, EU:C:2013:650, punctele 21 și 23), Hotărârea din 15 decembrie 2016, Vieira de Azevedo și alții (C-558/15, EU:C:2016:957, punctul 33), privind reprezentantul vizat la articolul 21 din Directiva 2009/103 (în acest caz, articolul 4 din Directiva 2000/26), și Hotărârea Corporis, cu privire la reprezentantul vizat la articolul 152 din Directiva Solvabilitate II.

57 Aceasta include autorizarea de a primi un act de sesizare a instanței cu o acțiune împotriva întreprinderii de asigurare stabilite pe teritoriul unui alt stat membru, în care se solicită despăgubirea pentru un accident rutier, astfel cum rezultă din Hotărârea Corporis.

58 Hotărârea din 15 decembrie 2016, Vieira de Azevedo și alții (C-558/15, EU:C:2016:957, punctele 25 și 26).

59 A se vedea considerentul (16) al regulamentului.

104. Pe de altă parte, nu se poate exclude posibilitatea ca exercitarea activității de asigurare în afara statului de origine în regim de prestare de servicii să dea naștere unor acțiuni introduse împotriva unei întreprinderi de asigurare, care, în mod rezonabil (în ceea ce privește competența judiciară internațională), ar trebui să poată fi soluționate într-un stat diferit de statul său de domiciliu.

105. Deși echilibrul dintre drepturile respective ale părților și buna administrare a justiției se exprimă, înainte de toate, prin norma privind legătura pârâtului cu instanțele de la domiciliul său, în regulament există alternative pentru reclamant, cum este cea referitoare la introducerea acțiunii la locul săvârșirii faptelor [60].

106. În plus, regulamentul îl protejează pe reclamant, care este „partea vulnerabilă” în raportul de asigurare, prin intermediul unor norme specifice de competență judiciară internațională (cele din secțiunea 3 din capitolul II), străine de tipul de prezență a întreprinderii de asigurare pe un teritoriu. Același tratament este oferit părții vătămate, care dispune de acțiune directă.

c) Aplicarea în prezenta cauză

107. Gefion susține că își exercită activitatea în Polonia ca manifestare a libertății de prestare a serviciilor, cu acordul autorităților de supraveghere ale statelor de origine și gazdă.

108. Totuși, din observațiile Comisiei reiese că, în realitate, activitatea Crawford Polska intră sub incidența libertății de stabilire. Opinia instanței de trimitere pare să fie (implicit) aceeași.

109. Astfel cum am încercat să explicăm, în cadrul articolului 7 punctul 5 din regulament, titlul în temeiul căruia o întreprindere de asigurare își desfășoară activitatea într-un stat membru poate demonstra atât că există în fapt condițiile impuse de acest articol (ceea ce este uzual în cazul în care întreprinderea acționează în temeiul libertății de stabilire), cât și contrariul (situație care apare, în general, atunci când aceasta acționează în temeiul libertății de prestare a serviciilor).

110. Insistăm asupra faptului că titlul respectiv nu prestabilește, într-un sens sau în altul, aplicarea articolului 7 punctul 5 din regulament, care trebuie să se facă în lumina criteriilor care, în ceea ce privește interpretarea sa, decurg din jurisprudența Curții.

111. Potrivit acestor criterii, activitatea Gefion în Polonia prin intermediul societății Crawford Polska poate să justifice competența judiciară internațională a instanțelor poloneze în termenii pe care i-am prezentat deja, întrucât este o procedură inițiată de terți împotriva Gefion care decurge dintr-o decizie a Crawford Polska obligatorie pentru această întreprindere de asigurare.

112. Împrejurarea că Gefion a acționat în temeiul articolului 147 și următoarele din Directiva Solvabilitate II nu ar fi, așadar, determinantă.

60 În cadrul unei cereri de despăgubiri precum cea din speță, care este prezentată ca fiind de natură extracontractuală.

V. Concluzie

113. Având în vedere cele de mai sus, propunem Curții să răspundă la a doua întrebare preliminară adresată de Sąd Rejonowy w Białymstoku (Tribunalul Districtual din Białystok, Polonia) după cum urmează:

„Articolul 7 punctul 5 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că o societate comercială stabilită într-un stat membru care acționează în temeiul unui contract încheiat cu o întreprindere de asigurare cu sediul într-un alt stat membru poate fi calificată drept «sucursală, agenție sau altă unitate» a acesteia din urmă dacă sunt îndeplinite în mod cumulativ următoarele condiții:

– își desfășoară activitatea într-un stat membru și se ocupă cu soluționarea cererilor de despăgubire pentru daunele materiale în temeiul unor asigurări de răspundere civilă auto ale căror riscuri sunt acoperite de întreprinderea de asigurare;

– este prezentă în exterior ca o extensie a întreprinderii de asigurare și

– este dotată cu o conducere și echipată din punct de vedere material pentru a putea negocia cu terții, astfel încât aceștia din urmă, chiar dacă știu că se va stabili un eventual raport juridic cu întreprinderea de asigurare, nu sunt obligați să se adreseze direct acesteia.”